

256

ZÁKON

ze dne 29. června 2001

O POHŘEBNICTVÍ A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ

ČÁST PRVNÍ

POHŘEBNICTVÍ

HLAVA I

OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon stanoví podmínky pro zacházení s lidskými pozůstatky a s lidskými ostatky, práva a povinnosti související s provozováním pohřební služby, prováděním balzamací a konzervací lidských pozůstatků a s provozováním krematorií a pohřebišť.

§ 2

Vymezení základních pojmů

- Pro účely tohoto zákona se rozumí
- a) lidskými pozůstatky mrtvé lidské tělo, nebo jeho části do pohřbení, pokud nejsou za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem²⁾ použity pro potřeby lékařské vědy, výzkumu nebo k výukovým účelům a zpopelněny ve spalovně zdravotnického zařízení podle zvláštního právního předpisu,²⁾
 - b) lidskými ostatky lidské pozůstatky po pohřbení,
 - c) pohřbením uložení lidských pozůstatků do hrobu nebo hrobky na veřejném **„nebo neveřejném“** pohřebišti, nebo jejich zpopelnění v krematoriu,
 - d) veřejným pohřebištem prostor určený k pohřbení lidských pozůstatků nebo uložení zpopelněných lidských ostatků v podobě míst pro hroby a hrobky nebo úložiště jednotlivých uren nebo rozptylové či vsypové louky nebo jejich kombinace,
 - e) hrobovým místem místo na pohřebišti určené pro zřízení hrobu nebo hrobky nebo vyhrazené místo v úložišti jednotlivých uren,
 - f) balzamací úprava lidských pozůstatků zamezující rozvoji posmrtných změn vyvolaných hnilobnými bakteriemi nebo hmyzem,

²⁾ Vyhláška č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a o pohřebnictví.

- g) konzervací úprava lidských pozůstatků zpomalující rozvoj posmrtných změn vyvolaných hnilobnými bakteriemi nebo hmyzem,
- h) úpravou lidských pozůstatků jejich úprava před pietním uložením do rakve, zejména umývání, holení, stříhání, kosmetické úpravy, oblečení do šatů nebo rubáše,
- i) konečnou rakví rakev, v níž jsou lidské pozůstatky pohřbeny,
- j) totožností jméno, příjmení, datum narození a státní příslušnost zemřelého, a
- k) exhumací manipulace s nezetlelými i zetlelými lidskými ostatky.

§ 3

Neveřejná pohřebiště

(1) Účelová zařízení určená výlučně pro uložení lidských pozůstatků nebo zpopelněných lidských ostatků členů řeholních řádů nebo kongregací a prostory zřízené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona pro uložení lidských pozůstatků nebo zpopelněných lidských ostatků členů uzavřených, zejména příbuzenských společenství, se považují za neveřejná pohřebiště.

(2) Za neveřejná pohřebiště se rovněž považují účelová zařízení určená výlučně pro uložení lidských pozůstatků příslušníků registrovaných církví nebo náboženských společností,³⁾ jejichž vnitřní předpisy a obřady neumožňují ukládání lidských pozůstatků nebo zpopelněných lidských ostatků na veřejném pohřebišti. Tuto skutečnost jsou registrované církve a náboženské společnosti před zřízením nového neveřejného pohřebiště povinny prokázat krajskému úřadu, v jehož obvodu hodlají neveřejné pohřebiště zřídit, předložit mu řád neveřejného pohřebiště, upravující zejména způsob pohřbívání, a vyžádat si jeho stanovisko. Stanovisko krajskému úřadu je jedním z podkladů pro vydání příslušného územního rozhodnutí.

(3) Provozování neveřejného pohřebiště nesmí ohrozit veřejné zdraví a podléhá státnímu zdravotnímu doзору.⁴⁾ Pro provozování neveřejných pohřebišť platí obdobně „§ 22 odst. 1 až 5“, s výjimkou odstavce 1 písm. c), a § 23 odst. 1 a 2.

3) Zákon č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností. Zákon č. 161/1992 Sb., o registraci církví a náboženských společností.

4) § 84 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.

§ 4

(1) S lidskými pozůstatky a s lidskými ostatky musí být zacházeno důstojně a tak, aby nedošlo k ohrožení veřejného zdraví nebo veřejného pořádku; z těchto důvodů je zakázáno

- a) upravovat, konzervovat nebo balzamovat lidské pozůstatky osoby, která v době úmrtí byla nakažena morem, cholera, žlutou zimnicí, pravými neštovicemi, skvrnivkou a hemoragickou horečkou typu Lassa, Marburg a nebo dalšími infekčními onemocněními, vyvolanými vysoce rizikovými onemocněními, vyvolanými jinými vysoce rizikovými biologickými agens a jejich toxiny; tato infekční onemocnění stanoví příslušný orgán ochrany veřejného zdraví^{4a}). (dále jen „nebezpečná nemoc“), nebo které jsou ve stavu pokročilého rozkladu; lidské pozůstatky osoby, která v době úmrtí trpěla nebezpečnou nemocí, smí být uloženy pouze do konečné rakve,
- b) ukládat a vystavovat konzervované nebo balzamované lidské pozůstatky před pohřbením v rozporu s podmínkami stanovenými osobou, která konzervaci nebo balzamací prováděla,
- c) vystavovat lidské pozůstatky před pohřbením, s výjimkou nekonzervovaného mrtvého lidského těla, které může být vystaveno v otevřené rakvi do 1 týdne od úmrtí, a s výjimkou konzervovaného mrtvého lidského těla, které může být vystaveno v otevřené rakvi i po uplynutí 1 týdne od úmrtí,
- d) odstraňovat z lidských pozůstatků nesnímatelné náhrady,
- e) nakládat s lidskými pozůstatky, které jsou kontaminovány radionuklidy, v rozporu s pokyny Státního úřadu pro jadernou bezpečnost,
- f) provést pohřbení jiným způsobem než uvedeným v § 2 písm. c),
- g) přepravovat lidské pozůstatky v rozporu s požadavky stanovenými v § 9, a
- h) zacházet s lidskými pozůstatky nebo lidskými ostatky způsobem dotýkajícím se důstojnosti zemřelého nebo mravního cítění pozůstalých a veřejnosti.

(2) Při úmrtí na námořním plavidle se musí zacházet s lidskými pozůstatky důstojně; postup při úmrtí se řídí zvláštním právním předpisem.⁵⁾

- (3) Zdravotnické zařízení nebo ústav sociální péče, které
- a) mají zřízeno oddělení patologie (prosektura) nebo oddělení soudního lékařství, musí předat lidské pozůstatky provozovateli pohřební služby, nebo jiné osobě zajišťující pohřbení nebo balzamací či konzervaci v souladu s tímto zákonem, umyté, a byla-li provedena pitva, zašité po jejím dokončení **„bezplatně“**, zajistit

⁵⁾ § 40 zákona č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě.

^{4a)} § 80 odst. 1 písm. j) zákona č. 258/2000 Sb., ve znění zákona č. 274/2003 Sb.“.

- pro tyto osoby možnost úpravy lidských pozůstatků ve vhodné místnosti a umožnit jim nezbytnou hygienickou očistu,
- b) nemají zřízeno oddělení patologie (prosektura) nebo oddělení soudního lékařství, musí „bezplatně“ zajistit provozovateli pohřební služby nebo jiné osobě zajišťující pohřbení nebo balzamaci či konzervaci v souladu s tímto zákonem, možnost úpravy lidských pozůstatků ve vhodné místnosti a umožnit jim nezbytnou hygienickou očistu.

(4) „Jestliže došlo k úmrtí ve zdravotnickém zařízení nebo v ústavu sociální péče, hradí toto zdravotnické zařízení nebo ústav sociální péče po dobu 48 hodin od úmrtí náklady spojené s uložením lidských pozůstatků; byla-li provedena pitva, počítá se lhůta 48 hodin od provedení pitvy.“ Náklady spojené s uložením lidských pozůstatků ve zdravotnickém zařízení nebo ústavu sociální péče po uplynutí 48 hodin od úmrtí nebo pitvy a s jejich převozem nebo s jejich uložením po uplynutí této doby u jiného subjektu hradí ten, kdo sjedná pohřbení podle § 5 odst. 1. Pokud zdravotnické zařízení nebo ústav sociální péče po uplynutí 48 hodin od úmrtí nemohou samy zajistit další uložení lidských pozůstatků, zajistí jejich uložení u jiné osoby; přitom jsou povinny počínat si tak, aby náklady spojené s převozem a uložením do doby pohřbení byly co nejnižší. Obec může obecně závaznou vyhláškou upravit způsob a podmínky převozu a přechodného uložení zemřelých.

§ 5

(1) Nesjedná-li ve lhůtě 96 hodin od oznámení úmrtí podle zvláštního právního předpisu žádná fyzická nebo právnická osoba pohřbení nebo nebyla-li zjištěna totožnost mrtvého do 1 týdne od zjištění úmrtí a žádné zdravotnické zařízení v souladu s podmínkami stanovenými zvláštním právním předpisem²⁾ neprojevílo zájem o využití lidských pozůstatků pro potřeby lékařské vědy a výzkumu nebo k výukovým účelům, je povinna zajistit pohřbení obec, na jejímž území k úmrtí došlo nebo byly lidské pozůstatky nalezeny, případně vyloženy z dopravního prostředku. Lidské pozůstatky osob, u nichž nebyla zjištěna totožnost, mohou být pohřbeny pouze uložením do hrobu nebo hrobky.

(2) Právnická nebo fyzická osoba, u které jsou lidské pozůstatky uloženy, je povinna neprodleně informovat příslušnou obec, že nastaly skutečnosti podle odstavce 1. Je-li prokázáno, že se jedná o lidské pozůstatky státního příslušníka cizího státu, může obec sjednat jeho pohřbení až po obdržení souhlasu příslušného státu s pohřbením na území České republiky; pokud obec tento souhlas neobdrží do 1 měsíce od zjištění úmrtí, může zajistit pohřbení těchto lidských pozůstatků, avšak pouze uložením do hrobu nebo hrobky.

(3) Krajská hygienická stanice může v případě, že osoba byla v době úmrtí nakažena nebezpečnou nemocí, stanovit způsob nakládání s lidskými pozůstatky při pohřbení, jakož i rozhodnout o pohřbení zpopelněním, bez ohledu na vůli osoby sjednávající pohřbení, a to i v případech uvedených v odstavci 1 větě druhé a v odstavci 2 větě druhé. Odvolání proti rozhodnutí krajské hygienické stanice nemá odkladný účinek.

(4) Obec má právo na úhradu účelně vynaložených nákladů na pohřbení vůči dědicům zemřelého, a není-li dědiců, vůči státu.

„(5) Náklady spojené s převozy lidských pozůstatků a úkony s tím spojené, vyjma převozů lidských pozůstatků na pitvu, a náklady spojené s výzvou účinnou podle § 7 odst. 1 písm. d), hradí ten, kdo sjednal pohřbení podle odstavce 1.“

HLAVA II

POHŘEBNÍ SLUŽBA, BALZAMACE A KONZERVACE, KREMATORIUM

Díl I

Pohřební služba

Provozování pohřební služby

§ 6

(1) Provozování pohřební služby, zahrnující činnosti spojené s pohřbením, s výjimkou provozování pohřebišť, provádění balzamací a konzervací a zpopelnění lidských pozůstatků nebo exhumovaných lidských ostatků, úpravy popela a jeho ukládání do uren, a převozy lidských pozůstatků pro potřebu zdravotnického zařízení, policejních orgánů nebo jiných orgánů činných v trestním řízení, je koncesovanou živností.⁶⁾

(2) Žadatel o koncesi na provozování pohřební služby musí prokázat svoji odbornou způsobilost, kterou se rozumí úspěšné absolvování specializované odborné

⁶⁾ Příloha č. 3 k zákonu č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

přípravy zaměřené na odbornou provozní, ekonomickou a právní problematiku související s provozováním pohřební služby a

- a) úplné střední, úplné střední odborné, vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání a minimálně tříletá praxe v oboru, nebo
- b) základní vzdělání a minimálně desetiletá praxe v oboru.

(3) Specializovaná odborná příprava podle odstavce 2 je zajišťována podle zvláštního právního předpisu;⁷⁾ její obsah a rozsah stanoví prováděcí právní předpis.

(4) K udělení koncese k provozování pohřební služby je nutné vyjádření krajské hygienické stanice⁸⁾ vydané podle zvláštního právního předpisu.⁹⁾ Krajská hygienická stanice vydá kladné vyjádření, pokud žadatel o koncesi prokáže, že

- a) chladič zařízení, které bude používat, odpovídá požadavkům uvedeným v „§ 7 odst. 1 písm. f)“, a
- b) úprava silničních vozidel určených k přepravě lidských pozůstatků, která bude používat, odpovídá požadavkům uvedeným v § 9 odst. 1.

§ 7

(1) Provozovatel pohřební služby je povinen

- a) mít vždy k dispozici
 1. alespoň o 1 vozidlo určené pro přepravu lidských pozůstatků a o 2 transportní rakve nebo transportní vaky více, než činí jeho průměrná denní potřeba, minimálně však 2 vozidla a 4 transportní rakve nebo transportní vaky,
 2. chladič zařízení k ukládání lidských pozůstatků do doby pohřbení o kapacitě odpovídající průměrné třídenní potřebě, minimálně však se 3 místy,
- b) „ v prostorách zdravotnického zařízení nebo ústavu sociální péče se zdržet sjednávání pohřbení, a to i prostřednictvím jiné osoby,“
- c) zdržet se ve styku s pozůstalými chování nešetrného k jejich citům a umožnit při smutečních obřadech účast registrovaných církví, náboženských společností a jiných osob v souladu s projevenou vůlí osoby sjednávající pohřbení,

7) Vyhláška č. 21/1991 Sb., o bližších podmínkách zabezpečování rekvalifikace uchazečů o zaměstnání a zaměstnanců, ve znění vyhlášky č. 324/1992 Sb.

8) Zákon č. 258/2000 Sb.

9) § 52 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

„d) převzít lidské pozůstatky bez zbytečného odkladu po výzvě lékaře nebo Policie České republiky; účelně vynaložené náklady včetně přiměřeného zisku nese ten, v jehož zájmu vznikly,“

„e)“ po převzetí lidských pozůstatků podle odstavce 2 postupovat podle pokynů uvedených na listě o prohlídce mrtvého případně stanovených státním zástupcem nebo jiným orgánem činným v trestním řízení, který je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu,¹⁰⁾

„f)“ ukládat lidské pozůstatky do doby pohřbení pouze v chladicím zařízení zajišťujícím trvalé udržení teploty v rozmezí 0° až +2°C a v případě, kdy lhůta od zjištění úmrtí prohlížejícím lékařem do pohřbení přesáhne 1 týden, nebo kdy to vyžaduje stav lidských pozůstatků, v chladicím zařízení zajišťujícím trvalé udržení teploty nižší než - 10°C.

(2) Provozovatel pohřební služby je oprávněn převzít lidské pozůstatky ke sjednanému pohřbení jen tehdy, je-li úmrtí doloženo

- a) listem o prohlídce mrtvého vystaveným prohlížejícím lékařem a v případě provedení pitvy doplněným o příslušné údaje lékařem, který pitvu provedl, a postupovat podle pokynů na tomto listě uvedených,
- b) v případě podezření ze spáchání trestného činu v souvislosti s úmrtím, kromě dokladů uvedených v písmenu a), i písemným souhlasem státního zástupce nebo jiného orgánu činného v trestním řízení, který je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu.¹⁰⁾

„(3) Provozovatel pohřební služby nesmí mít v nájmu chladicí nebo mrazicí zařízení a jiné místnosti ve zdravotnickém zařízení nebo v ústavu sociální péče.“

Přeprava lidských pozůstatků

§ 8

(1) Provozovatel pohřební služby je povinen zajistit, aby lidské pozůstatky při převozech na místo pohřbení nebo vystavení byly vždy oblečené uloženy do konečné rakve; v ostatních případech mohou být uloženy i do rakve transportní nebo do transportního vaku. Tyto rakve a transportní vaky musí být označeny tak, aby nemohlo

¹⁰⁾ Trestní řád.

dojít k záměně lidských pozůstatků v nich uložených. Označení rakve a transportního vaku musí odpovídat dokumentaci vystavené prohlížejším lékařem.

(2) Pokud přeprava nekonzervovaných nebo nebalzamovaných lidských pozůstatků přesahuje dobu 8 hodin nebo vzdálenost 500 km, musí provozovatel pohřební služby zajistit, aby byly lidské pozůstatky uloženy do neprodyšně uzavřené rakve nebo uloženy v chladicím zařízení.

(3) Pokud provozovatel pohřební služby zajišťuje přepravu lidských pozůstatků po pozemních komunikacích prostřednictvím jiného dopravce, může uzavřít přepravní smlouvu za předpokladu, že obsahuje závazek dopravce uskutečnit přepravu jen dopravními prostředky odpovídajícími požadavkům stanoveným v § 9 odst. 1.

„(4) Lidské pozůstatky můževedle provozovatele pohřební služby přepravovat k provedení pitvy jako součástí zdravotnické péče též zdravotnické zařízení za podmínek stanovených v § 9 odst. 1.“

§ 9

(1) Lidské pozůstatky mohou být převáženy po pozemních komunikacích pouze ve speciálním vozidle k tomu účelu schváleném podle zvláštního právního předpisu,¹¹⁾ nebo ve vozidle se skříňovou karoserií. Skříňová karoserie může být v provedení pevné nástavby nebo nedělené skříně. V případě nedělené skříně musí být prostor určený pro posádku vozidla od prostoru určeného k přepravě lidských pozůstatků oddělen pevnou přepážkou. Ve skříňových vozidlech lze lidské pozůstatky přepravovat pouze ve speciálních pevných nebo výměnných nástavbách nebo kontejnerech umístěných v prostoru pro přepravu nákladu, které musí být, včetně jejich umístění a uchycení ve vozidle, schváleny. Ložný prostor speciálního vozidla určeného pro přepravu lidských pozůstatků nebo prostor skříně vozidla, pevné nebo výměnné nástavby nebo kontejneru, kde mají být lidské pozůstatky převáženy, musí být určen výhradně pro přepravu lidských pozůstatků v rakvích nebo v transportních vacích a musí být opatřen osvětlením a potřebnými úchyty pro upevnění rakví nebo transportních vaků. Stěny a dno prostoru pro přepravu lidských pozůstatků a stěny a dno pevné nebo výměnné nástavby nebo kontejneru musí být snadno omyvatelné.

¹¹⁾ Vyhláška č. 102/1995 Sb., o schvalování technické způsobilosti a technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

(2) Přepravu lidských pozůstatků osoby, která byla v době úmrtí nakažena nebezpečnou nemocí, lze provést jen s předchozím povolením krajské hygienické stanice.

(3) Přeprava lidských pozůstatků, na kterou se vztahují mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, se provádí způsobem upraveným těmito smlouvami. Průvodní list k přepravě lidských pozůstatků, potřebný podle příslušné mezinárodní smlouvy,¹²⁾ vydává krajská hygienická stanice.

(4) Dojde-li k úmrtí na území státu, který není vázán příslušnou mezinárodní smlouvou,¹²⁾ je pro převoz na území České republiky nebo převoz přes její území nutný souhlas diplomatické mise nebo konzulárního úřadu příslušného k zastupování zájmů České republiky. Souhlas může být vydán po předložení úmrtního listu a potvrzení o tom, že proti přepravě není námitek z hlediska trestněprávního nebo zdravotního, zejména že osoba, která má být přepravována, nebyla v době úmrtí nakažena nebezpečnou nemocí.

Díl 2

Balzamace a konzervace

§ 10

(1) Provádění balzamace a konzervace je koncesovanou živností.⁶⁾

(2) Žadatel o koncesi na provádění balzamace a konzervace musí prokázat svoji odbornou způsobilost, kterou se rozumí úspěšné absolvování specializované odborné přípravy zaměřené na odbornou problematiku související s balzamací a konzervací a

- a) vysokoškolské vzdělání v oboru všeobecné lékařství,
- b) vzdělání bakalářského stupně¹³⁾ ve zdravotnických oborech,
- c) vyšší střední vzdělání ve zdravotnických oborech diplomovaná všeobecná sestra, diplomovaná dětská sestra, diplomovaná sestra pro intenzivní péči nebo diplomovaná porodní asistentka, anebo
- d) úplné střední odborné vzdělání ve zdravotnických oborech všeobecná sestra, dětská sestra nebo porodní asistentka.

¹²⁾ Mezinárodní Ujednání o přepravě mrtvol, vyhlášené pod č. 44/1938 Sb.

¹³⁾ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

(3) Specializovaná odborná příprava podle odstavce 2 je zajišťována podle zvláštního právního předpisu;⁷⁾ její obsah a rozsah stanoví prováděcí právní předpis.

(4) K udělení koncese k provádění balzamace a konzervace je nutné vyjádření krajské hygienické stanice⁸⁾ vydané podle zvláštního právního předpisu.⁹⁾ Krajská hygienická stanice vydá kladné vyjádření, pokud žadatel o koncesi prokáže, že vybavení, které bude k provádění balzamace a konzervace užívat, není v rozporu s požadavky na ochranu veřejného zdraví.

§ 11

Osoba provádějící balzamace a konzervace je

- a) povinna zdržet se ve styku s pozůstalými chování nešetřného k jejich citům,
- b) oprávněna převzít lidské pozůstatky k balzamací nebo konzervaci jen tehdy, je-li úmrtí doloženo listem o prohlídce mrtvého vystaveným prohlížejícím lékařem a v případě provedení pitvy doplněným o příslušné údaje lékařem, který pitvu provedl; v případě podezření ze spáchání trestného činu v souvislosti s úmrtím je kromě toho nutný i písemný souhlas státního zástupce nebo jiného orgánu činného v trestním řízení, který je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu.¹⁰⁾

Díl 3

Krematorium

§ 12

Zřízení krematoria

(1) Krematorium lze zřídit jen na základě územního rozhodnutí¹⁴⁾ a následného stavebního povolení; dotčenými orgány jsou vždy také krajská hygienická stanice a orgán ochrany ovzduší.

¹⁴⁾ § 32 odst. 1 písm. c) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění zákona č. 83/1998 Sb.

(2) Ochranné pásmo okolo krematoria se zřizuje v šíři nejméně 100 m. Stavební úřad může v tomto ochranném pásmu zakázat nebo omezit provádění staveb, jejich změny a činnosti, které by byly ohrožovány provozem krematoria nebo by mohly ohrozit jeho provoz.

(3) Vlastník pozemku v ochranném pásmu má nárok na náhradu za prokázané omezení užívání pozemku. Náklady spojené s technickými úpravami v ochranném pásmu a náhrady za prokázané omezení užívání pozemku v ochranném pásmu nesou společně zřizovatel a provozovatel krematoria.

Provozování krematoria

§ 13

(1) Provozování krematoria, zahrnující zpopelňování lidských pozůstatků nebo exhumovaných lidských ostatků a související nakládání s nimi, ukládání lidských pozůstatků, úpravu popela, jeho ukládání do uren a jejich předávání, je koncesovanou živností.⁶⁾

(2) Žadatel o koncesi na provozování krematoria musí prokázat svoji odbornou způsobilost, kterou se rozumí úspěšné absolvování specializované odborné přípravy zaměřené na odbornou problematiku související s provozováním krematoria a

- a) úplné střední, úplné střední odborné, vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání a minimálně tříletá praxe v „provozu“ krematoria, nebo
- b) základní vzdělání a minimálně desetiletá praxe v „provozu“ krematoria.

(3) Specializovaná odborná příprava podle odstavce 2 je zajišťována podle zvláštního právního předpisu;⁷⁾ její obsah a rozsah stanoví prováděcí právní předpis.

(4) K udělení koncese k provozování krematoria je nutné vyjádření krajské hygienické stanice⁸⁾ vydané podle zvláštního právního předpisu.⁹⁾ Krajská hygienická stanice vydá kladné vyjádření, pokud žadatel o koncesi prokáže, že chladicí zařízení, které bude užívat pro uložení lidských pozůstatků do zpopelnění, odpovídá podmínkám stanoveným v „§ 7 odst. 1 písm. f)“.

(1) Provozovatel krematoria je oprávněn převzít lidské pozůstatky ke zpopelnění a zpopelnit je jen tehdy, je-li úmrtí doloženo **„úmrtním listem, průvodním listem k přepravě lidských pozůstatků (umrlčí pas), zprávou oprávněného orgánu cizího státu nebo“** listem o prohlídce mrtvého vystaveným **„podle zvláštního právního předpisu; v případě podezření ze spáchání trestného činu v souvislosti s úmrtím je kromě toho nutný i písemný souhlas státního zástupce nebo jiného orgánu činného v trestním řízení, který je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu.“**¹⁰⁾

(2) Provozovatel krematoria je povinen

- a) zpopelňovat v krematoriu pouze lidské pozůstatky nebo exhumované lidské ostatky,
- b) před zahájením provozu vydat řád krematoria, který musí být schválen krajskou hygienickou stanicí, a krematorium provozovat v souladu s tímto řádem a zvláštními právními předpisy,¹⁵⁾
- c) zdržet se ve styku s pozůstatými chování nešetrného k jejich citům a umožnit při smutečních obřadech účast registrovaných církví, náboženských společností a jiných subjektů a právnických osob v souladu s projevenou vůlí osoby sjednávající pohřbení,
- d) ukládat lidské pozůstatky do zpopelnění pouze v chladicím zařízení, splňujícím požadavky uvedené v **„§ 7 odst. 1 písm. f)“**: **„To neplatí, provede-li zpopelnění lidských pozůstatků do 48 hodin od jejich převzetí; v tomto případě je provozovatel krematoria povinen zajistit uložení lidských pozůstatků do doby zpopelnění v chladicím zařízení zajišťujícím trvalé udržení teploty v rozmezí od 0°C do + 2°C, i když lhůta od zjištění úmrtí prohlížečím lékařem přesáhla nebo přesáhne 1 týden,“**
- e) zajistit, aby rakev s lidskými pozůstatky byla před zasunutím do kremační pece opatřena značkou nezníčitelnou ohněm obsahující číslo záznamu o zpopelnění v návaznosti na jím vedenou evidenci lidských pozůstatků a ostatků,
- f) uložit popel zbavený kovových a jiných nespalitelných příměsí spolu se značkou uvedenou v písmenu e) do pevně uzavíratelné urny a označit ji číslem záznamu o zpopelnění v návaznosti na jím vedenou evidenci lidských pozůstatků a ostatků, jménem a příjmením zemřelého, místem a datem narození, úmrtí a zpopelnění,
- g) vyzvat k převzetí a předat urnu fyzické nebo právnické osobě, která sjednala pohřbení, nebo jí pověřené osobě, způsobem a ve lhůtě stanovené řádem krematoria; pokud tato osoba do 12 měsíců ode dne zpopelnění urnu od

¹⁵⁾ Například zákon č. 309/1991 Sb., o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami (zákon o ovzduší), ve znění pozdějších předpisů.

provozovatele krematoria nepřevzeme, je provozovatel krematoria oprávněn lidské ostatky uložit smísením se zemí do společného hrobu na veřejném pohřebišti.

§ 15

(1) Provozovatel krematoria v řádu krematoria vydaném podle § 14 odst. 2 písm.

b) upraví

- a) postup při přijímání lidských pozůstatků a lidských ostatků ke zpopelnění, včetně druhů rakví, které je možné zpopelňovat,
- b) způsob evidence lidských pozůstatků a lidských ostatků do zpopelnění,
- c) způsob uložení lidských pozůstatků nebo lidských ostatků,
- d) podmínky zpopelňování lidských pozůstatků a lidských ostatků,
- e) způsob ukládání lidských ostatků do uren,
- f) uskladnění a předávání uren.

(2) Provozovatel krematoria vede evidenci lidských pozůstatků a ostatků, které mu byly předány ke zpopelnění, obsahující zejména

- a) jméno a příjmení zemřelého,
- b) místo a datum jeho narození a úmrtí,
- c) rodné číslo, **„bylo-li přiděleno,“**
- d) datum převzetí lidských pozůstatků nebo ostatků ke zpopelnění včetně přidělení čísla v evidenci,
- e) datum zpopelnění,
- f) datum výzvy k převzetí urny a datum vydání nebo odeslání urny včetně jména, příjmení a adresy jejího příjemce nebo, pokud nebyla urna převzata podle **„§ 14 odst. 2 písm. g)“**, datum a místo, kde byly zpopelněné lidské ostatky uloženy do společného hrobu.

HLAVA III

VEŘEJNÉ POHŘEBIŠTĚ

§ 16

(1) Provozování veřejného pohřebiště je službou ve veřejném zájmu zajišťovanou obcí v samostatné působnosti nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností (dále jen „provozovatel pohřebiště“). Nemůže-li obec zajistit provozování veřejného pohřebiště v územním obvodu své působnosti, je povinna zajistit provozování veřejného pohřebiště v jiné obci v okolí na základě dohody s provozovatelem pohřebiště.

(2) Jestliže obec ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona provozovala veřejné pohřebiště na pozemku ve vlastnictví církve nebo náboženské společnosti, je oprávněna provozovat toto veřejné pohřebiště i nadále. V takovém případě může registrovaná církev nebo náboženská společnost ve lhůtě 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona obci písemně oznámit, že nadále hodlá veřejné pohřebiště provozovat sama a vyzvat ji ke smluvnímu vypořádání vztahů souvisejících se změnou provozovatele pohřebiště. Jestliže registrovaná církev nebo náboženská společnost ve stanovené lhůtě svůj požadavek na změnu provozovatele pohřebiště u obce neuplatní, může tak učinit nejdříve za 10 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Změnou provozovatele pohřebiště nesmí dojít k narušení provozu veřejného pohřebiště.

§ 17

Zřízení veřejného pohřebiště

(1) Veřejné pohřebiště lze zřídit na návrh obce nebo registrované církve nebo náboženské společnosti na pozemku v jejich vlastnictví jen na základě územního rozhodnutí a následného stavebního povolení, je-li podle zvláštního právního předpisu vyžadováno; dotčenými orgány jsou vždy také krajská hygienická stanice a vodohospodářský orgán. Mají-li být součástí veřejného pohřebiště hroby, je obec nebo registrovaná církev nebo náboženská společnost povinna kromě podkladů stanovených zvláštním právním předpisem¹⁶⁾ předložit i výsledky hydrogeologického průzkumu, z nichž je patrné, že pozemek je k takovému způsobu pohřbívání vhodný. Ke zřízení

¹⁶⁾ § 35 zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

hrobů, hrobek, náhrobků a hrobových zařízení na veřejném pohřebišti není třeba povolení nebo ohlášení podle zvláštních předpisů.¹⁷⁾

(2) Ochranné pásmo okolo veřejných pohřebišť se zřizuje v šíři nejméně 100 m. Stavební úřad může v tomto ochranném pásmu zakázat nebo omezit provádění staveb, jejich změny nebo činnosti, které by byly ohrožovány provozem veřejného pohřebiště nebo by mohly ohrozit řádný provoz veřejného pohřebiště nebo jeho důstojnost.

(3) Vlastník pozemku v ochranném pásmu má nárok na náhradu za prokázané omezení užívání pozemku. Náklady spojené s technickými úpravami v ochranném pásmu a náhrady za prokázané omezení užívání pozemku v ochranném pásmu nese provozovatel pohřebiště.

Provozování veřejného pohřebiště

§ 18

(1) Provozování veřejného pohřebiště zahrnuje výkopové práce související s pohřbením a exhumací, pohřbívání **„lidských pozůstatků a lidských ostatků do hrobů nebo hrobek“**, provádění exhumací, ukládání, rozptyl a vsyp zpopelněných lidských pozůstatků, správu a údržbu veřejného pohřebiště, včetně komunikací a okolní zeleně, pronájem hrobových míst a vedení související evidence.

(2) Zajišťuje-li provozovatel veřejného pohřebiště jeho provozování prostřednictvím jiné právnické nebo fyzické osoby, vztahují se na tuto osobu povinnosti, které tento zákon ukládá provozovateli veřejného pohřebiště.

(3) K provozování veřejného pohřebiště a změnám řádu veřejného pohřebiště je nutný předchozí souhlas územně příslušného krajského úřadu. Krajský úřad vydá souhlas za předpokladu, že řád veřejného pohřebiště byl vypracován v souladu s požadavky stanovenými zákonem.

(4) Provozovatel pohřebiště je povinen předložit krajskému úřadu veškeré podklady, které si pro tento účel vyžádá.

¹⁷⁾

§ 54 zákona č. 50/1976 Sb.

§ 19

Řád veřejného pohřebiště

(1) Provozovatel pohřebiště se při své činnosti řídí řádem veřejného pohřebiště.

(2) Řád veřejného pohřebiště, umožňující stejné podmínky pro sjednání nájmu hrobového místa pro všechny občany, musí být zveřejněn v místě na daném veřejném pohřebišti obvyklém. V řádu veřejného pohřebiště jeho provozovatel zejména podrobně upraví

- a) rozsah služeb poskytovaných na veřejném pohřebišti včetně stanovení druhů rakví pro ukládání do hrobů a hrobek, **„do kterých lze pohřbívat pouze v rakvích celodubových nebo z jiných tvrdých dřev, do kterých bude vložena spodní část zinkové vložky nebo v rakvích kovových s nepropustným dnem“**
- b) jsou-li součástí veřejného pohřebiště hroby, tlečí dobu pro lidské ostatky do nich ukládané v souladu s **„§ 22 odst. 3“**,
- c) povinnosti návštěvníků veřejného pohřebiště v souvislosti s pořádkem na veřejném pohřebišti a zachováním důstojnosti tohoto místa a způsob a pravidla užívání zařízení veřejného pohřebiště (např. obřadních síní), pokud je této úpravy třeba,
- d) povinnosti provozovatele pohřebiště a dalších osob vykonávajících činnosti související se zajištěním řádného provozu veřejného pohřebiště,
- e) povinnosti nájemce hrobového místa, zejména pokud jde o rozsah údržby hrobového místa,
- f) dobu, po kterou je veřejné pohřebiště přístupno návštěvníkům,
- g) omezení vyplývající z územního rozhodnutí o zřízení veřejného pohřebiště,
- h) je-li veřejné pohřebiště provozováno prostřednictvím právnické nebo fyzické osoby, informace o této skutečnosti spolu s uvedením jejího jména a adresy, jde-li o fyzickou osobu, nebo názvu a sídla, jde-li o právnickou osobu.

§ 20

Provozovatel pohřebiště je povinen

- a) provozovat veřejné pohřebiště v souladu se zveřejněným řádem veřejného pohřebiště, tímto zákonem a zvláštními právními předpisy,¹⁸⁾
- b) stanovit stejné podmínky pro sjednání nájmu hrobového místa pro každého nájemce,

18)

Například zákon č. 125/1997 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů.

- c) zdržet se ve styku s pozůstalými chování nešetrného k jejich citům a umožnit při smutečních obřadech účast registrovaných církví, náboženských společností a jiných osob v souladu s projevenou vůlí osob, které sjednaly pohřbení,
- d) vést evidenci související s provozováním veřejného pohřebiště,
- e) v případě, že lidské ostatky nejsou ani po uplynutí stanovené tlecí doby zetlelé, neprodleně zajistit příslušné podklady pro stanovení nové tlecí doby ve smyslu „§ 22 odst. 3“, na jejich základě navrhnout novou tlecí dobu, vyžádat si k ní stanovisko krajské hygienické stanice a na základě tohoto stanoviska upravit odpovídajícím způsobem řád veřejného pohřebiště,
- f) v případě zákazu pohřbívání bezodkladně písemně informovat nájemce hrobových míst, pokud je mu známa jejich adresa, a současně informovat veřejnost o tomto zákazu v místě na daném veřejném pohřebišti obvyklém,
- g) v případě rušení veřejného pohřebiště
 1. písemně informovat nájemce hrobových míst o zahájení řízení podle § 24 odst. 1, pokud je mu známa jejich adresa, a současně tuto informaci zveřejnit na místě na daném veřejném pohřebišti obvyklém,
 2. písemně informovat nájemce hrobových míst o vydání rozhodnutí podle § 24 odst. 1 a datu, k němuž má být veřejné pohřebiště zrušeno, pokud je mu známa jejich adresa, a současně tuto informaci zveřejnit na místě na daném veřejném pohřebišti obvyklém,
 3. pokud nájemci hrobových míst před zveřejněným dnem zrušení veřejného pohřebiště nepřemístí lidské ostatky na jiné veřejné pohřebiště, ponechat nezapelněné lidské ostatky na místě, urny vybrat a lidské ostatky, které v nich byly obsaženy, uložit do společného hrobu na jiném veřejném pohřebišti, nebo je volně smísit se zemí,
 4. je-li provozovatelem veřejného pohřebiště obec, informovat vlastníka náhrobku a ostatního hrobového zařízení, které jejich vlastník neodstraní do dne zrušení veřejného pohřebiště, že pokud se do 1 roku o tyto věci nepřihlásí, bude s nimi naloženo jako s věcmi opuštěnými; není-li provozovatelem veřejného pohřebiště obec, odevzdat obci, spolu s adresou vlastníka, náhrobky a ostatní hrobové zařízení, které jejich vlastník neodstraní do dne zrušení veřejného pohřebiště, a o tomto postupu předem vlastníka informovat s tím, že pokud se do 1 roku o tyto věci nepřihlásí, bude s nimi naloženo jako s věcmi opuštěnými,
 5. pokud má být využito zrušeného veřejného pohřebiště k účelu, při kterém je třeba prohloubit terén, zajistit, aby všechny lidské ostatky byly vyzvednuty a na jiném veřejném pohřebišti uloženy do společného hrobu, a s nalezenými předměty, u nichž se předpokládá, že jsou zhotoveny z drahých kovů nebo s předměty, které mají kulturně-historickou hodnotu, ponechanými v hrobech a hrobkách, naložit obdobně jako v bodu 4,

6. pokud jsou na něm vyspové a rozptylové louky, zajistit přemístění jejich travního porostu a zeminy na jiné veřejné pohřebiště.

§ 21

Evidence související s provozováním veřejného pohřebiště

(1) Evidence související s provozováním veřejného pohřebiště vedená podle § 20 písm. d) obsahuje následující údaje:

- a) jméno a příjmení osob, jejichž lidské ostatky jsou na veřejném pohřebišti uloženy,
- b) místo a datum jejich narození a úmrtí,
- c) rodné číslo, „bylo-li přiděleno,“
- d) datum uložení lidských pozůstatků nebo zpopelněných lidských ostatků na veřejném pohřebišti včetně určení hrobového místa a hloubky pohřbení; u zpopelněných lidských ostatků způsob uložení jejich popela a v případě vsypu i místo jejich uložení,
- e) záznam o nebezpečné nemoci, pokud osoba, jejíž lidské pozůstatky byly uloženy do hrobu nebo hrobky, byla touto nemocí nakažena,
- f) jméno, příjmení, adresu místa trvalého pobytu a rodné číslo nájemce hrobového místa, jde-li o fyzickou osobu, nebo obchodní jméno, nebo název firmy, sídlo a identifikační číslo nájemce hrobového místa, jde-li o právnickou osobu,
- g) datum uzavření nájemní smlouvy a dobu jejího trvání včetně údajů o změně smlouvy,
- h) záznamy o skutečnostech uvedených v § 29 odst. 4 a 5, pokud nastaly,
- i) údaje o hrobovém zařízení daného hrobového místa,
- j) údaje o skutečnosti uvedené v § 20 písm. e), pokud nastala,
- k) údaje o zákazu pohřbívání a době jeho trvání, pokud byl zákaz vydán,
- l) v případě rušení veřejného pohřebiště údaje o skutečnostech uvedených v § 20 písm. g) bodech 3 až 6, pokud nastaly.

(2) Provozovatel pohřebiště postupuje při zpracovávání osobních údajů vedených v evidenci související s provozováním veřejného pohřebiště podle zvláštního zákona.¹⁹⁾

¹⁹⁾ Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 22

Ukládání lidských pozůstatků a jejich exhumace

- (1) Hroby pro ukládání lidských pozůstatků musí splňovat následující požadavky:
- a) jejich hloubka musí být u dospělých osob a dětí od 10 let nejméně 1,5 m, u dětí mladších 10 let nejméně 1,2 m,
 - b) dno hrobu musí ležet nejméně 0,5 m nad hladinou podzemní vody,
 - c) boční vzdálenosti mezi jednotlivými hroby musí činit nejméně 0,3 m,
 - d) rakev s lidskými pozůstatky musí být po uložení do hrobu zasypana zkyplenou zemínou ve výši minimálně 1,2 m.

„(2) Provozovatel pohřebiště je oprávněn převzít lidské pozůstatky k pohřbení do hrobu nebo hrobky jen tehdy, je-li úmrtí doloženo úmrtním listem, průvodním listem k přepravě lidských pozůstatků (umrlčí pas), zprávou oprávněného orgánu cizího státu nebo listem o prohlídce mrtvého; v případě podezření ze spáchání trestného činu v souvislosti s úmrtím je kromě toho nutný i písemný souhlas státního zástupce nebo jiného orgánu činného v trestním řízení, který je k tomu oprávněn podle zvláštního právního předpisu¹⁰⁾.“

„(3)“ Nezpopelněné lidské ostatky musí být uloženy v hrobě po tlecí dobu, která se zřetelem ke složení půdy musí trvat minimálně 10 let. Konkrétní délku tlecí doby pro veřejné pohřebiště stanoví jeho provozovatel v řádu veřejného pohřebiště na základě výsledků hydrogeologického průzkumu a vyžádaného stanoviska krajské hygienické stanice.

„(4)“ Před uplynutím tlecí doby mohou být do téhož hrobu uloženy další lidské pozůstatky, pokud je možné je umístit nad úroveň naposledy pohřbených lidských pozůstatků a vrstva ulehlé zeminy nad rakví bude činit nejméně 1 m.

„(5)“ Před uplynutím tlecí doby mohou být lidské ostatky exhumovány na žádost nájemce hrobového místa jen se souhlasem krajské hygienické stanice, nebo nařídí-li exhumaci v trestním řízení předseda senátu nebo státní zástupce. Náklady na exhumaci hradí ten, kdo o ni požádal; provozovatel pohřebiště zajistí při exhumaci provoz na pohřebišti tak, aby nebyl narušen veřejný pořádek a aby byl vyloučen přenos možné narkazy.

„(6)“ Pokud jsou lidské ostatky uloženy v hrobce, není třeba k jejich přemístění, nemá-li být rakev otevřena, souhlasu krajské hygienické stanice.

„(7)“ Zpopelněné lidské ostatky je možné uložit na veřejném pohřebišti vždy jen se souhlasem provozovatele pohřebiště a způsobem, který odpovídá podmínkám pohřbívání na daném veřejném pohřebišti.

§ 23

Zákaz pohřbívání

(1) V případě, že by dalším pohřbíváním mohlo dojít k ohrožení veřejného zdraví nebo vodního hospodářství, může o zákazu pohřbívání v části veřejného pohřebiště nebo na celém jeho území rozhodnout příslušný orgán státní správy.²⁰⁾

(2) Na veřejném pohřebišti, kde je zakázáno pohřbívání lidských pozůstatků do hrobů podle odstavce 1, lze nadále pohřbívat jinými způsoby, pokud orgán, který o zákazu pohřbívání rozhodoval, nerozhodl jinak.

(3) Provozovatel pohřebiště je povinen o zákazu pohřbívání neprodleně informovat územně příslušný krajský úřad.

§ 24

Zrušení veřejného pohřebiště

(1) Veřejné pohřebiště může být zrušeno jen ve veřejném zájmu a na základě rozhodnutí územně příslušného krajského úřadu, kterým je současně vyhlášen i zákaz pohřbívání, je-li to nutné. Veřejné pohřebiště může být zrušeno až po uplynutí všech lhůt, na které byla hrobová místa pronajata, nejdříve však po uplynutí tlecí doby od posledního uložení lidských pozůstatků do hrobu.

(2) Je-li z důvodu veřejného zájmu výjimečně nutné zrušit veřejné pohřebiště před uplynutím lhůt uvedených v odstavci 1, je územně příslušný krajský úřad povinen zajistit a uhradit exhumace a převezení lidských ostatků, jakož i přemístění zeminy a travního porostu z rozptylových a vyspových luk, na jiné vhodné veřejné pohřebiště.

20)

Zákon č. 258/2000 Sb.

Zákon č. .../2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

(3) Zrušení hrobů a hrodek prohlášených za kulturní památky lze provést pouze po předchozím zrušení jejich prohlášení za kulturní památky Ministerstvem kultury.²¹⁾ „Při rušení válečných hrobů se postupuje podle zvláštního právního předpisu.“^{21a)}“.

(4) Náklady spojené s pracemi v souvislosti se zrušením veřejného pohřebiště podle § 20 písm. g) bodů 3, 5 a 6 hradí ten, v jehož zájmu má být veřejné pohřebiště zrušeno.

(5) V případě, že obci byly předány náhrobky a hrobová zařízení podle § 20 písm. g) bodu 4 nebo cenné předměty podle § 20 písm. g) bodu 5, obec s těmito věcmi naloží jako s věcmi opuštěnými, nepřihlásí-li se o ně vlastník do 1 roku od jejich převzetí.²²⁾

(6) Pokud je provozovatel pohřebiště povinen postupovat podle § 20 písm. g) bodu 6, musí provést u rozptylové louky skryvku a přemístění porostu a zeminy do hloubky 10 cm, u vyspové louky skryvku a přemístění travního porostu a zeminy do hloubky odpovídající nejnižší úrovni uložení zpopelněných lidských ostatků.

§ 25

Užívání hrobového místa

(1) Nájem hrobového místa (dále jen „nájem“) vzniká na základě smlouvy o nájmu hrobového místa uzavřené mezi provozovatelem pohřebiště jako pronajímatelem a nájemcem (dále jen „smlouva o nájmu“). Smlouva o nájmu musí mít písemnou formu a musí obsahovat výši nájemného a výši úhrady za služby spojené s nájmem, pokud je provozovatel pohřebiště poskytuje.

(2) V případě, že se jedná o nájem hrobového místa v podobě hrobu, musí být doba, na niž se smlouva o nájmu uzavírá, stanovena tak, aby od pohřbení mohla být dodržena tlecí doba stanovená pro veřejné pohřebiště, na němž se hrob nachází.

(3) Nájem hrobového místa lze sjednat i na dobu předcházející pohřbení nebo uložení urny. Podnájem hrobového místa je zakázán.

²¹⁾ § 8 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění zákona č. 132/2000 Sb.

^{21a)} Zákon č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech a o změně zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“.

²²⁾ § 135 občanského zákoníku.

(4) Provozovatel pohřebiště je povinen během doby trvání nájmu zajistit k hrobovému místu přístup a zdržet se jakýchkoli zásahů do hrobového místa, s výjimkou případů, kdy je nezbytné bezodkladně zajistit bezpečný provoz veřejného pohřebiště. O takovémto připravovaném nebo již provedeném zásahu je provozovatel pohřebiště povinen neprodleně písemně vyrozumět nájemce.

(5) Nájemce je povinen vlastním nákladem zajišťovat údržbu pronajatého hrobového místa v rozsahu stanoveném smlouvou o nájmu a oznamovat provozovateli pohřebiště veškeré změny údajů potřebných pro vedení evidence veřejného pohřebiště.

(6) Je-li nájemcem fyzická osoba, přechází nájemné na její dědice. Je-li nájemcem právnická osoba, přechází nájem na jejího právního nástupce. Dědic nebo právní nástupce nájemce je povinen sdělit provozovateli pohřebiště nové údaje potřebné pro vedení evidence veřejného pohřebiště.

(7) Provozovatel pohřebiště může odstoupit od smlouvy o nájmu, s výjimkou smlouvy o nájmu hrobu, kde dosud neuplynula stanovená tlečí doba, jestliže nájemce neuhradí dlužné nájemné nebo úhradu za služby spojené s nájmem do 3 měsíců ode dne, kdy ho k tomu provozovatel písemně vyzval.

(8) Provozovatel pohřebiště je povinen písemně upozornit nájemce na skončení sjednané doby nájmu nejméně 90 dnů před jejím skončením. Není-li mu trvalý pobyt nebo sídlo nájemce znám, uveřejní tuto informaci na veřejném pohřebišti způsobem, který je v místě obvyklý, nejméně 60 dnů před skončením sjednané doby nájmu. Jestliže nájemce podá před uplynutím sjednané doby nájmu návrh na prodloužení smlouvy o nájmu, může provozovatel pohřebiště jeho návrh odmítnout jen v případě, že

- a) nájemce neplní své povinnosti podle odstavce 5,
- b) nájemce neuhradil dlužné nájemné nebo úhradu za služby, spojené s nájmem do 3 měsíců ode dne, kdy ho k tomu provozovatel písemně vyzval, nebo
- c) má-li být veřejné pohřebiště zrušeno podle § 24 odst. 1.

(9) Pokud si nájemce po skončení nájmu neodebere hrobové zařízení včetně urny, postupuje provozovatel pohřebiště podle § 20 písm. g) bodů 4 a 5 obdobně.

HLAVA IV

SANKCE

§ 26

Přestupky

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

- a) upravuje lidské pozůstatky osoby, která byla v době úmrtí nakažena nebezpečnou nemocí,
- b) ukládá nebo vystavuje konzervované nebo balzamované lidské pozůstatky do pohřbení v rozporu s podmínkami stanovenými osobou, která konzervaci nebo balzamací prováděla,
- c) vystavuje lidské pozůstatky před pohřbením, nejde-li o výjimky stanovené v § 4 odst. 1 písm. c),
- d) odstraňuje z lidských pozůstatků nesnímatelné náhrady,
- e) nakládá s lidskými pozůstatky kontaminovanými radionuklidy v rozporu s pokyny Státního úřadu pro jadernou bezpečnost,
- f) provádí pohřbení jiným způsobem než uvedeným v § 2 písm. c),
- g) přepravuje lidské pozůstatky v rozporu s požadavky stanovenými v § 9,
- h) nezajišťuje údržbu hrobového místa i přes písemné upozornění provozovatele pohřebiště,
- i) provede reklamu činností v pohřebnictví v rozporu s § 33 tohoto zákona, nebo
- j) zachází s lidskými pozůstatky nebo lidskými ostatky způsobem dotýkajícím se důstojnosti zemřelého nebo mravního cítění pozůstalých a veřejnosti.

(2) Za přestupky podle odstavce 1 písm. b) a c) lze uložit pokutu až do výše 20 000 Kč a za přestupky podle odstavce 1 písm. a), d), e), f), g), h), i) a j) pokutu až do výše 50 000 Kč.

(3) O řízení ve věcech přestupků, o podmínkách odpovědnosti za přestupky, jakož i o příslušnosti k projednávání přestupků, platí obecné předpisy.²³⁾

(4) Za přestupek podle odstavce 1 se nepovažuje jednání v něm uvedené, které je správním deliktem postižitelným podle zvláštního právního předpisu.²⁴⁾

²³⁾ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴⁾ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

§ 27

Při porušení povinností provozovatelem pohřební služby, krematoria nebo osobou provádějící balzamace a konzervace se postupuje podle zvláštního právního předpisu.²⁴⁾

§ 28

(1) Při dozoru nad činností provozovatele pohřebiště a při vymáhání povinností stanovených provozovateli pohřebiště tímto zákonem se v případě, že provozovatelem pohřebiště je obec, postupuje podle zvláštního právního předpisu.²⁵⁾

(2) Je-li provozovatelem pohřebiště registrovaná církev nebo náboženská společnost, vykonává dozor nad její činností podle tohoto zákona územně příslušný krajský úřad, který rovněž vymáhá splnění uložených povinností.

(3) Při výkonu dozoru podle odstavce 2 je územně příslušný krajský úřad oprávněn

- a) požadovat poskytnutí informací potřebných pro výkon dozoru, a to ve stanovených lhůtách,
- b) požadovat splnění povinností stanovené tímto zákonem; není-li náprava zjednána, zabezpečit náhradní výkon na náklad provozovatele pohřebiště, jestliže uloženou povinnost může splnit někdo jiný,
- c) není-li splnění povinností podle povahy věci možné nebo účelné zabezpečit podle písmene b), vymáhat splnění povinností postupným ukládáním pokut rozhodnutími vydanými ve správním řízení; úhrn uložených pokut nesmí převýšit předpokládané náklady na plnění povinností způsobem uvedeným v písmenu b),
- d) v odůvodněných případech upustit od vymáhání nákladů a povinností provozovatele pohřebiště podle písmen b) a c).

²⁵⁾

§ 123 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

HLAVA V

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 29

Přechodná ustanovení

(1) Provozování pohřební služby nebo krematoria na základě koncesovaných živností vydaných přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se považuje za provozování pohřební služby nebo krematoria podle tohoto zákona. Právnická nebo fyzická osoba podnikající po dni nabytí účinnosti tohoto zákona na základě koncesovaných živností vydaných přede dnem nabytí jeho účinnosti je povinna předložit živnostenskému úřadu doklady ve smyslu § 6 a 13 nejpozději do 3 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona; pokud požadované doklady ve stanovené lhůtě nepředloží, její oprávnění k provozování činnosti zanikne. Pokud živnostenský úřad zjistí, že předložené doklady jsou neúplné nebo dostatečně neprokazují odbornou způsobilost a právnická nebo fyzická osoba v termínu jím stanoveném doklady nedoplní nebo závady neodstraní, její oprávnění k provozování činnosti po uplynutí lhůty pro doplnění nebo odstranění závad zanikne.

(2) Živnostenská oprávnění k činnosti „Provozování pohřebišť“, která podle tohoto zákona již není živností, zanikají uplynutím 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Obdobně jako v odstavci 1 se postupuje v případě provádění balzamace a konzervace, pokud byla tato živnost provozována před účinností tohoto zákona v rámci koncesované živnosti pohřební služba nebo provozování pohřebišť a krematorií.**

(4) Do 2 let po nabytí účinnosti tohoto zákona je provozovatel pohřebišť povinen předložit dosavadním uživatelům hrobových míst návrh smlouvy o nájmu hrobového místa, pokud takové smlouvy již nejsou uzavřeny písemně. V případě, že dosavadní uživatel hrobového místa

- a) není znám nebo není známa jeho adresa nebo adresa jeho právních nástupců a návrh nájemní smlouvy mu proto není možno doručit, je provozovatel pohřebišť povinen nejpozději do 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona na veřejně přístupném místě na veřejném pohřebišti zveřejnit výzvu k uzavření nájemní smlouvy k takovému hrobovému místu a místo (adresu), na něž se má dosavadní uživatel nebo jeho právní nástupce obrátit, spolu s upozorněním, že pokud nebude nájemní smlouva uzavřena do 30 měsíců po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadní uživatelské právo k hrobovému místu zanikne;
- b) odmítne uzavřít nájemní smlouvu, nebo pokud k uzavření nájemní smlouvy nedojde z důvodu jeho nečinnosti, jeho dosavadní právo k užívání hrobového

místa zanikne po uplynutí 6 měsíců ode dne odmítnutí uzavřít nájemní smlouvu nebo po uplynutí 6 měsíců ode dne, kdy mu byl doručen návrh smlouvy o nájmu hrobového místa.

(5) Pokud v případech uvedených v odstavci 4 od uložení lidských pozůstatků dosud neuplynula stanovená tlecí doba, dosavadní užívací právo k hrobovému místu zanikne až jejím uplynutím. Pokud jde o náhrobky a ostatní hrobové zařízení a cenné předměty nalezené v hrobech a hrobkách, k nimž zanikne dosavadní užívací právo podle odstavce 4, postupuje provozovatel hřbitova obdobně jako při zrušení veřejného pohřebiště.

(6) U válečných hrobů^{21a}) se užívací právo poskytuje bezplatně na neomezenou dobu.

(7) Obce, které provozovaly veřejné pohřebiště přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona buď samy, nebo prostřednictvím jiné právnické nebo fyzické osoby, jsou povinny upravit řád veřejného pohřebiště v souladu s tímto zákonem a vyžádat si jeho schválení územně příslušným okresním úřadem nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(8) Organizační složka státu, která ke dni účinnosti tohoto zákona provozuje veřejné pohřebiště, převede jeho provozování do 3 měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona obci, na jejímž území je veřejné pohřebiště umístěno.

§ 30

Není-li tímto zákonem stanoveno jinak, použijí se pro občanskoprávní vztahy podle tohoto zákona ustanovení občanského zákoníku.

a) Působnosti stanovené krajskému úřadu podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 31

Zmocňovací ustanovení

Ministerstvo pro místní rozvoj vydá vyhlášku k provedení § 6 odst. 3, § 10 odst. 3 a § 13 odst. 3.

§ 32

Zrušovací ustanovení

Zrušují se § 9 a 10, § 12 odst. 2 a § 13 až 29 včetně poznámek pod čarou č. 9) až 15) vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a o pohřebnictví.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona č. 40/1995 SB., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 258/2000 Sb.

§ 33

V zákoně č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 258/2000 Sb., se za § 6 vkládá nový § 6a, který zní:

„§ 6a

(1) Reklama poskytování pohřebních služeb, provádění balzamace a konzervace, provozování krematoria a provozování veřejného pohřebiště (dále jen „činnosti v pohřebnictví“) může obsahovat pouze následující údaje:

- a) název obchodní firmy nebo jméno, příjmení nebo název provozovatele činností v pohřebnictví,
- b) vymezení předmětu činností v pohřebnictví, popřípadě dalších navazujících poskytovaných služeb,

- c) adresu pracoviště určeného pro styk se zákazníky,
 - d) telefonní a faxové číslo, adresu elektronické pošty nebo internetovou adresu,
 - e) provozní dobu pro veřejnost,
 - f) firemní logo nebo jiný grafický motiv.
- (2) Reklama činností v pohřebnictví nesmí být
- a) užitá v prostorách zdravotnického zařízení nebo ústavu sociální péče,
 - b) doručována prostřednictvím dopisů, letáků, elektronickou poštou nebo jinou adresnou formou.

(3) V souvislosti s oznamováním úmrtí nelze uplatňovat jakékoli formy reklamy.”.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

§ 34

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) ve znění zákona č. 231/1992 Sb., zákona č. 591/1992 Sb., zákona č. 600/1992 Sb., zákona č. 273/1993 Sb., zákona č. 303/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 136/1994 Sb., zákona č. 200/1994 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 286/1995 Sb., zákona č. 94/1996 Sb., zákona č. 95/1996 Sb., zákona č. 147/1996 Sb., zákona č. 19/1997 Sb., zákona č. 49/1997 Sb., zákona č. 61/1997 Sb., zákona č. 79/1997 Sb., zákona č. 217/1997 Sb., zákona č. 280/1997 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 83/1998 Sb., zákona č. 157/1998 Sb., zákona č. 167/1998 Sb., zákona č. 159/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 358/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 363/1999 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 123/2000 Sb., zákona č. 124/2000 Sb., zákona č. 149/2000 Sb., zákona č. 151/2000 Sb., zákona č. 158/2000 Sb., zákona č. 247/2000 Sb., zákona č. 249/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 309/2000 Sb., zákona č. 362/2000 Sb., zákona č. 409/2000 Sb., zákona č. 458/2000 Sb., zákona č. 61/2001 Sb., zákona č. 100/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 164/2001 Sb., se mění takto:

1. V § 3 odst. 3 se na konci písmene ac) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno ad), které včetně poznámky pod čarou č. 23k) zní :

„ad) provozování pohřebišť.“^{23k)}

2. V příloze č. 3 skupině 314: „Ostatní“ se název oboru živnosti „Pohřební služba“ nahrazuje názvem „Provozování pohřební služby“, text ve sloupci 2 zní: „§ 6 odst. 2 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů“, text ve sloupci 4 zní: „krajská hygienická stanice“ a text ve sloupci 5 zní: „§ 6 odst. 4 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů“.

3. V příloze č. 3 skupině 314: „Ostatní“ se za obor živnosti „Provozování pohřební služby“ vkládá nový obor živnosti, který zní: „Provádění balzamace a konzervace“, text ve sloupci 2 zní: „§ 10 odst. 2 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů“, text ve sloupci 4 zní: „krajská hygienická stanice“ a text ve sloupci 5 zní: „§ 10 odst. 4 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů“.

4. V příloze č. 3 skupině 314: „Ostatní“ se název oboru živnosti „Provozování pohřebišť a krematorií“ nahrazuje názvem „Provozování krematoria“, text ve sloupci 2 zní: „§ 13 odst. 2 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů“, text ve sloupci 4 zní: „krajská hygienická stanice“ a text ve sloupci 5 zní: „§ 13 odst. 4 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

§ 35

V § 14 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění zákona č. 60/1988 Sb., zákonného opatření Předsednictva České národní rady č. 305/1990 Sb., zákona č. 575/1990 Sb., zákona č. 474/1992 Sb. a zákona č. 272/1996 Sb., se za slovy „investiční politiky“ spojka „a“ nahrazuje čárkou a za slovem „ruchu“ se doplňují slova „a pohřebnictví“.

^{23k)} Zákon č. .../2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

§ 36

V zákoně č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 120/1962 Sb., zákona č. 53/1963 Sb., zákona č. 56/1965 Sb., zákona č. 81/1966 Sb., zákona č. 148/1969 Sb., zákona č. 45/1973 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákonného opatření Předsednictva Federálního shromáždění č. 10/1989 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 47/1990 Sb., zákona č. 84/1990 Sb., zákona č. 175/1990 Sb., zákona č. 457/1990 Sb., zákona č. 545/1990 Sb., zákona č. 490/1991 Sb., zákona č. 557/1991 Sb., nálezu Ústavního soudu České a Slovenské federativní republiky ze dne 4. září 1992, zákon č. 290/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 91/1994 Sb., zákona č. 152/1995 Sb., zákona č. 19/1997 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 103/1997 Sb., zákona 253/1997 Sb., zákona č. 92/1998 Sb., zákona č. 112/1998 Sb., zákona č. 148/1998 Sb., zákona č. 167/1998 Sb., zákona č. 96/1999 Sb., zákona č. 191/1999 Sb., zákona č. 210/1999 Sb., zákona č. 223/1999 Sb., zákona č. 238/1999 Sb., zákona č. 305/1999 Sb., zákona č. 327/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 101/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 405/2000 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 139/2001 Sb., zákona č. 144/2001 Sb., se za § 202 vkládá nový § 202a, který zní:

„§ 202a

Hanobení lidských ostatků

(1) Kdo bez povolení otevře hrob nebo hrobku nebo urnu s lidskými ostatky, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

(2) Kdo z pohřebiště svévolně odejme lidské ostatky nebo s lidskými ostatky nakládá v rozporu se zákonem, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

(3) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny.“

ČÁST ŠESTÁ

ÚČINNOST

§ 37

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2002.

19

VYHLÁŠKA

ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky

ze dne 9. listopadu 1987

O POSTUPU PŘI ÚMRTÍ A O POHŘEBNICTVÍ

Ministerstvo zdravotnictví České socialistické republiky stanoví podle § 82 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu:

ČÁST PRVNÍ

POSTUP PŘI ÚMRTÍ

Oznámení a prohlídka mrtvých

§ 1

- 1) Úmrtí a nález těla mrtvého mimo zdravotnické zařízení musí být bezodkladně oznámeny územnímu nebo závodnímu obvodnímu lékaři, popřípadě lékaři pověřenému vykonávat tuto činnost (dále jen „obvodní lékař“), v jehož obvodu k úmrtí došlo nebo bylo tělo mrtvého nalezeno, v době mimo pravidelný provoz zdravotnických zařízení je nutno úmrtí oznámit lékařské službě první pomoci. Je-li podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem nebo sebevraždou, je nutno úmrtí bezodkladně oznámit také orgánu Sboru národní bezpečnosti (dále jen „orgán SNB“).
- 2) Oznamovací povinnost má každý, kdo se o úmrtí dozvěděl nebo našel tělo mrtvého a neví, zda úmrtí již bylo oznámeno.
- 3) Úmrtí osoby, která zemřela v ústavu sociální péče, v jiném zařízení poskytujícím ošetřování, zaopatření nebo obdobnou péči, anebo na pracovišti, je povinen oznámit obvodnímu lékaři (lékařské službě první pomoci) vedoucí takového ústavu, zařízení nebo pracoviště, popřípadě jím pověřený pracovník.
- 4) Úmrtí ve zdravotnickém zařízení, v ústavu sociální péče nebo v jiném zařízení poskytujícím ošetřování, zaopatření nebo obdobnou péči se bezodkladně oznamuje osobám blízkým zemřelému.^{1/}

§ 2

- 1) Účelem prohlídky mrtvého je zjistit úmrtí a jeho příčiny.
- 2) Došlo-li k úmrtí mimo zdravotnické zařízení, provádí prohlídku mrtvého příslušný obvodní lékař, popřípadě lékař lékařské služby první pomoci.

- 3) Prohlídku osob, které zemřely ve výcvikových prostorech a zařízeních ozbrojených sil nebo ozbrojených sborů, provádějí lékaři těchto sil a sborů nebo příslušní odborní lékaři (lékaři, lékařské služby první pomoci).
- 4) Jestliže příslušný obvodní lékař, popřípadě lékař lékařské služby první pomoci (odst. 2) nebo lékař určený ředitelem (vedoucím lékařem) zdravotnického zařízení, kde došlo k úmrtí (dále jen „prohlízející lékař“), zemřelého před úmrtím ošetřoval nebo pomáhal při porodu dítěte, které se narodilo mrtvé, anebo je k zemřelému v příbuzenském vztahu, provede prohlídku mrtvého jiný lékař určený ředitelem (vedoucím) příslušného zdravotnického zařízení. Jestliže ředitel (vedoucí) zemřelého před úmrtím ošetřoval nebo pomáhal při porodu dítěte, které se narodilo mrtvé, anebo je k zemřelému v příbuzenském vztahu, určí nadřízený ředitele (vedoucího) zdravotnického zařízení jiného lékaře.

§ 3

- 1) Jestliže prohlízející lékař nerozhodne o provedení pitvy, je povinen oznámit úmrtí bezodkladně po prohlídce mrtvého příslušnému národnímu výboru pověřenému vedením matriky, a to na listu o prohlídce mrtvého.^{2/}
- 2) V případech, v nichž je nutno vyhláškou stanovena povinnost pitvy (§ 4 odst. 2 a 3), rozhodne prohlízející lékař na listu o prohlídce mrtvého^{2/} o jejím provedení, nařídí převoz mrtvého a současně odešle předběžné hlášení o úmrtí národnímu výboru pověřenému vedení matriky.^{3/}
- 3) Má-li prohlízející lékař podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem nebo sebevraždou, oznámí tuto skutečnost ihned příslušnému orgánu SNB.

Oznámení orgánu SNB učiní také bezodkladně po prohlídce mrtvého vyloženého z dopravního prostředku nebo mrtvého vyloženého z dopravního prostředku nebo mrtvého neznámé totožnosti.

- 4) Byla-li příčinou úmrtí přenosná nemoc, jedná-li se o úmrtí osoby nemocné přenosnou nemocí nebo má-li prohlízející lékař podezření, že příčinou úmrtí je přenosná nemoc, oznámí to ihned příslušnému orgánu hygienické služby a po konzultaci s ním zajistí provedení základních protiepidemických opatření.
- 5) Na těle mrtvého je možno provádět pouze pitvu, jiné úkony při pitvách (§ 7) nebo odnětí tkání a orgánů. Žádné jiné úkony, včetně odstraňování zubních protéz z drahých kovů, se na těle mrtvého nesmějí provádět.

Pitvy

§ 4

- 1) Pitvy mrtvých se provádějí:
 - a) k určení základní nemoci, komplikací, příčiny úmrtí a ověření diagnózy a léčebného postupu u osob zemřelých ve zdravotnických zařízeních,
 - b) ke zjištění příčin úmrtí a objasnění dalších ze zdravotního hlediska závažných okolností a mechanismu úmrtí u osob zemřelých náhlým nebo násilným úmrtím včetně sebevraždy,
 - c) pro vědeckovýzkumné a výukové účely,
 - d) při podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem.^{4/}
- 2) K určení základní nemoci, komplikací, příčiny úmrtí a ověření diagnózy a léčebného postupu u osob zemřelých ve zdravotnických zařízeních provádí pitvu lékař oddělení patologie (prosektury), a to povinně:
 - a) u dětí mrtvě narozených nebo u dětí zemřelých do 15 let věku, dále u mladistvých v rozsahu určeném vedoucím zdravotnického zařízení,
 - b) u žen, které zemřely v souvislosti s těhotenstvím, potratem, porodem nebo šestinedělím,
 - c) u osob, kterým byly aplikovány radioaktivní zářiče, kardiostimulátory nebo jiné dále použitelné implantované předměty,
 - d) jestliže z mrtvého těla byl odňat orgán nebo tkáň pro transplantaci s výjimkou případů, kdy se provádí pitva podle odstavce.^{3/}
- 3) Ke zjištění příčin úmrtí a objasnění dalších ze zdravotního hlediska závažných okolností a mechanismu úmrtí u osob zemřelých náhlým, neočekávaným nebo násilným úmrtím včetně sebevraždy provádí pitvu lékař oddělení soudního lékařství, a to povinně:
 - a) při náhlých úmrtích, jestliže při prohlídce mrtvého nebylo možno zjistit příčinu úmrtí,
 - b) u osob zemřelých násilným úmrtím včetně sebevraždy,
 - c) byla-li příčinou úmrtí průmyslová otrava nebo úraz při výkonu práce anebo je-li zde podezření, že k úmrtí došlo z těchto příčin,
 - d) u osob, které zemřely ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody,
 - e) je-li podezření, že úmrtí může být v příčinné souvislosti s nesprávným postupem při výkonu zdravotních služeb.
- 4) Při odůvodněném podezření na kontaminaci radioaktivními látkami informuje prohlízející lékař o této skutečnosti vedoucího zdravotnického zařízení. V takovém případě rozhoduje o provedení pitvy příslušný orgán hygienické služby s

přihlédnutím k vybavení zdravotnického zařízení prostředky na ochranu pitvajících a ostatních pracovníků podle zvláštních předpisů.^{5/}

- 5) Podle výsledku pitvy může příslušný orgán hygienické služby také nařídit zvláštní režim pro přepravu mrtvého nebo pohřeb.
- 6) Při podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem, nařizují pitvu a hradí náklady takové pitvy orgány činné v trestním řízení.

§ 5

- 1) Jestliže lékař při prohlídce mrtvého rozhodne o provedení pitvy, zabezpečuje přepravu těla mrtvého do zdravotnického zařízení, kde se provede pitva, a náklady na takovou přepravu nese okresní ústav národního zdraví, v jehož odvodu osoba zemřela nebo bylo nalezeno tělo mrtvého.
- 2) Přepravu mrtvého k pitvě pro vědeckovýzkumné nebo výukové účely zabezpečuje a nese náklady takové přepravy zařízení pověřené vědeckovýzkumnou nebo pedagogickou činností, v němž se pitva provádí (§ 6 odst. 2).
- 3) Přepravu těla mrtvého k pitvě nařízené orgánem činným v trestním řízení zabezpečuje a nese náklady takovéto přepravy orgán, který pitvu nařídil.

§ 6

- 1) Pitva se smí provést nejdříve za dvě hodiny potom, kdy prohlížející lékař zjistil úmrtí.
- 2) Pitvy se provádějí na oddělení patologie (prosektuře) nemocnice s poliklinikou, popřípadě jiného zdravotnického zařízení nebo na soudně lékařském oddělení nemocnice s poliklinikou, popřípadě jiného zdravotnického zařízení. Provádí-li se pitva z důvodu uvedeného v § 4 odst. 3 písm. c), přizve se k pitvě lékař příslušného oddělení (kliniky) nemocí z povolání. Pitvy pro vědeckovýzkumné a výukové účely se provádějí v zařízeních pověřených vědeckovýzkumnou nebo pedagogickou činností.
- 3) Lékař, který provedl pitvu, neprodleně sepíše o pitvě protokol. Jde-li o pitvu prováděnou lékařem oddělení patologie nebo soudního lékařství, podepíše pitvevní

protokol kromě lékaře provádějícího pitvu také vedoucí příslušného oddělení. Lékař, který provedl pitvu, doplní a bezodkladně odešle list o prohlídce mrtvého^{2/} národnímu výboru pověřenému vedením matriky.

- 4) Jestliže při provádění pitvy vznikne podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem, pitva se přeruší. Tuto skutečnost lékař oznámí neprodleně příslušnému orgánu SNB s návrhem na nařízení pitvy orgánem činným v trestním řízení tam, kde pitva byla započata, a vyznačí ji i na listu o prohlídce mrtvého.^{2/} Je-li orgánem činným v trestním řízení pitva nařízena, postupuje se podle zvláštních předpisů,^{6/} v takovém případě sepiše pitevní protokol, doplní a odešle list o prohlídce mrtvého^{2/} lékař pokračující v pitvě. Není-li orgánem činným v trestním řízení nařízena pitva, dokončí se pitva původně započatá.
- 5) O pitvách příslušníků ozbrojených sil a ozbrojených sborů, kteří zemřeli mimo zdravotnická zařízení, platí zvláštní předpisy.

§ 7

Jiné úkony při pitvách

- 1) Ve odůvodněných případech, jsou-li pro to vytvořeny vhodné podmínky, může vedoucí zdravotnického zařízení umožnit balzamování mrtvého těla. Náklady balzamování hradí ten, kdo o jeho povolení požádal.
- 2) Je-li v těle mrtvého československého občana implantován kardiostimulátor nebo jiný předmět použitelný při dalším poskytování zdravotnických služeb československým občanům, vyjme se při pitvě z těla a zabezpečí se o něj potřebná péče.
- 3) Při pitvách z důvodů uvedených v § 4 odst. 1 písm. a) nebo b) lze provádět úkony sloužící výukovým účelům v rozsahu určeném vedoucím zdravotnického zařízení.

§ 8

Odnímání tkání a orgánů z těl mrtvých

- 1) Pro speciální diagnostická vyšetření a pro léčebné a vědeckovýzkumné účely je možno z těl mrtvých odnímat po úmrtí tkáň, je-li to možno provést takovým způsobem, který neohrozí ani živého člověka.
- 2) Vyžaduje-li to povaha odnímaného orgánu, popřípadě účel jeho použití, lze výjimečně odnímat tkáň a orgány (dále jen "orgány") před uplynutím dvou hodin od zjištění úmrtí za podmínek, které stanovilo ministerstvo zdravotnictví ČSR zvláštním předpisem.^{7/}
- 3) Odnímat orgány lze jen za podmínky, že nebude zmařen účel pitvy, a to zejména v případě, kdy prohlízející lékař má podezření z trestného činu.
- 4) Orgány se z těl mrtvých nesmí odnímat:
 - a) u zemřelých, kteří za svého života písemně prohlásili, že s odnětím nesouhlasí,
 - b) nemůže-li prohlízející lékař zjistit příčinu smrti mozku, anebo má-li podezření, že příčinou smrti je přenosná nemoc,
 - c) u zemřelých ve výkonu trestu odnětí svobody.^{8/}

ČÁST DRUHÁ

POHŘEBNICTVÍ

§ 9 zrušen

§ 10 zrušen

§ 11

- 1) Od pohřbu se může upustit, jestliže se těla mrtvého má trvalé použití k vědeckým nebo výukovým účelům. Takto lze použít těla zemřelých osob,

- a) které s tím projevily před úmrtím písemný souhlas,
 - b) jejichž totožnost nelze zjistit nebo
 - c) o které se do 96 hodin od zjištění úmrtí prohlížejícím lékařem nikdo nepřihlásil, přesto, že osoby jim blízké^{1/} byly včas prokazatelně vyrozuměny, pokud mrtvý před úmrtím neučinil opatření o pohřbu.
- 2) Zdravotnická zařízení, ústavy sociální péče nebo jiná zařízení poskytující občanům ošetřování, zaopatření nebo obdobnou péči, v nichž takové osoby zemřely, jsou povinna spolupracovat s anatomickými ústavami lékařských fakult při zajišťování těl mrtvých pro vědecké a výukové účely.

§ 12

- 1) Před pohřbem nebo před určením těla mrtvého k vědeckým nebo výukovým účelům musí být prokázáno, že byla provedena prohlídka, popřípadě též pitva mrtvého.

§ 13 až § 29 zrušen

ČÁST TŘETÍ

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 30

zrušovací ustanovení

Zrušují se:

- a) vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 47/1966 Sb., o pohřebnictví;
- b) bod 22-24 instrukce ministerstva zdravotnictví ČSR č. 25/1973 Věst. MZ ČSR o hlášení a evidenci nemocí z povolání, profesionálních otrav a jiných poškození na zdraví z práce.

§ 31
Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1988.

-
- 1/ § 116 občanského zákoníku
 - 2/ tiskopis SEVT 14 1050
 - 3/ tiskopis SEVT 14 1680
 - 4/ § 115 odst. 1 trestního řádu
 - 5/ Vyhláška ministerstva zdravotnictví ČSR č. 59/1972 Sb., o ochraně zdraví před tonizujícím zářením
 - 6/ § 105 trestního řádu
 - 7/ Směrnice ministerstva zdravotnictví ČSR č. 24/1977 Věst. MZ ČSR o podmínkách pro mimořádné odnímání tkání a orgánů z těl mrtvých (reg. v částce 11/1978 Sb.), ve znění směrnic č. 1/1984 Věst. MZ ČSR (reg. v částce 10/1984 Sb.).
 - 8/ § 3 směrnic č. 24/1977 Věst. MZ ČSR, ve znění směrnic č. 1/1984 Věst. MZ ČSR

379

VYHLÁŠKA

ministerstva pro místní rozvoj,

ze dne 17. listopadu 2001

**KTEROU SE STANOVÍ OBSAH A ROZSAH SPECIALIZOVANÉ
ODBORNÉ PŘÍPRAVY K PROVOZOVÁNÍ POHŘEBNÍ SLUŽBY,
PROVÁDĚNÍ BALZAMACE A KONZERVACE A PROVOZOVÁNÍ
KREMATORIA**

Ministerstvo pro místní rozvoj stanoví podle § 31 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, (dále jen "Zákon") k provedení § 6 odst. 3, § 10 odst. 3 a § 13 odst. 3 zákona:

§ 1

Provozování pohřební služby

Specializovaná odborná příprava požadovaná podle § 6 odst. 2 zákona k provozování pohřební služby zahrnuje:

- a) provozní část v rozsahu minimálně 40 vyučovacích hodin zaměřenou na sjednávání pohřbení a psychologii jednání s lidmi, postupy při přepravě a pohřbívání lidských pozůstatků, úpravu, přechodné uložení a vystavení lidských pozůstatků, bezpečnost a zdraví při práci, technické a provozní vybavení pohřební služby;
- b) ekonomickou část v rozsahu minimálně 20 vyučovacích hodin zaměřenou na ekonomiku provozování pohřební služby včetně účetnictví, cenové kalkulace, evidence, odměňování a daňové problematiky;
- c) právní část v rozsahu minimálně 20 vyučovacích hodin zaměřenou na úpravu zacházení s lidskými pozůstatky¹⁾ a znalosti vybraných částí občanského, obchodního, pracovního, živnostenského a trestního práva souvisejících s provozováním pohřební služby.

§ 2

Provozování balzamace a konzervace

Specializovaná odborná příprava požadovaná podle § 10 odst. 2 zákona k provádění balzamace a konzervace zahrnuje:

- a) provozní část v rozsahu minimálně 260 vyučovacích hodin zaměřenou na postupy při balzamaci a konzervaci, na bezpečnost a zdraví při práci a na otázky technického a provozního vybavení;
- b) ekonomickou část v rozsahu minimálně 20 vyučovacích hodin zaměřenou na ekonomiku provádění balzamací a konzervací včetně účetnictví, cenové kalkulace, evidence a daňové problematiky;
- c) právní část v rozsahu minimálně 20 vyučovacích hodin zaměřenou na úpravu zacházení s lidskými pozůstatky¹⁾ a znalosti vybraných částí základů občanského, živnostenského a trestního práva.

§ 3

Provozování krematoria

Specializovaná odborná příprava požadovaná podle § 13 odst. 2 zákona k provozování krematoria zahrnuje:

- a) provozní část v rozsahu minimálně 40 vyučovacích hodin zaměřenou na nakládání s lidskými pozůstatky před zpopelněním, zpopelňování lidských pozůstatků a lidských ostatků a jejich ukládání do uren, problematiku provozování kremačních pecí a souvisejících technických a provozních zařízení, na bezpečnost a zdraví při práci a na otázky ochrany životního prostředí;
- b) ekonomickou část v rozsahu minimálně 20 vyučovacích hodin zaměřenou na ekonomiku provozování krematoria včetně účetnictví, cenové kalkulace, evidence, odměňování a daňové problematiky;
- c) právní část v rozsahu minimálně 20 vyučovacích hodin zaměřenou na úpravu zacházení s lidskými pozůstatky¹⁾ a znalostí vybraných částí základů občanského, obchodního, pracovního, živnostenského a trestního práva a trestního práva a právních úprav souvisejících s provozováním krematoria z hlediska ochrany životního prostředí a energetiky.²⁾

§ 4

Úspěšné absolvování specializované odborné přípravy se prokazuje dokladem obsahujícím:

- a) registrační číslo dokladu,
- b) název a adresu vzdělávacího zařízení
- c) údaje o uchazeči (jméno a příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu, u cizince místo pobytu mimo území České republiky a místo pobytu v České republice),
- d) název oboru, pro nějž je doklad vydán,
- e) den vydání dokladu,
- f) otisk razítka vzdělávacího zařízení.

§ 5

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2002.